

GUTENBERG

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

N:o 35 (II)

Finska Typografförbundets organ

Marraskuu 1 November	Tilaushinta — Prenumerationspris Koko vuosikerta — Helt år 3 m. Irttonaisnumero — Lösnummer à 30 p.	Toimitus — Redaktion V. Blomqvist O. A. Nyman Vastaava — Ansvarig	Ilmoitushinta — Annonspris Petiiti-riviltä } 25 p. Per petitrad }	7:s vuosikerta 1899 7:de årgången
----------------------------	---	---	---	---

Suomen Kirjaltajaliitto. Finska Typografförbundet.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Liiton sääntöjen 9 ja 10 §§ johdosta ovat liittohallituksen jäsenten ja niiden varajäsenten, tilintarkastajain ja niiden varajäsenten vaalit toimitettavat kaikissa osastoissa **sunnuntaina 10 p:nä joulukuuta.**

Liittohallituksesta ovat vuoden lopussa vuorossa erota: h:rat A. J. Jakobsson, K. J. Mandelin, F. W. Saastamoinen ja Alfr. Stampell.

Liittohallitukseen jäävät edelleen: h:rat Rob. Ahlstedt, C. A. Bernström ja J. A. Kosk.

Eroamisvuorossa olevat tilintarkastajat ovat: h:rat O. Savolainen ja E. Tötterman.

Tilintarkastajiksi jäävät edelleen: h:rat E. Frimodig, G. E. Enberg ja J. A. Snell.

Näihin virkoihin valitut jäsenet tulevat niihin jäämään **kaksi vuotta.**

Eroavat liittohallituksen varajäsenet ovat h:rat V. Blomqvist, K. F. Bäckman, E. J. Enberg, J. Holmberg ja J. H. Niemi.

Eroavat tilintarkastajain varajäsenet ovat: h:rat K. J. Cajander, J. W. Lindholm, V. Mallenius, Aksel Nyman ja K. E. Skogster.

Varajäsenet, 5 liittohallitusta ja 5 tilintarkastajia varten, valitaan **yhdeksi vuodeksi.**

*

Helsingin Kirjaltajayhdistys on, liiton sääntöjen määräyksen johdosta, kokouksessaan 15 p:nä loka-kunta asettanut seuraavat ehdokkaat:

Liittohallitukseen:

Mandelin, K. J.	Drockila, R.
Saastamoinen, F. W.	Skogster, K.
Stampell, Alfr.	Nyman, A. L.

Liittohallituksen varajäseniksi:

Skogster, K.	Mustonen, K. E.
Nyman, A. L.	Bäckman, K. F.
Cajander, K.	Holmberg, J.
Kalenius, K.	Jakobsson, A. J.

Tilintarkastajiksi:

Savolainen, O.
Tötterman, E.

Tilintarkastajien varajäseniksi:

Lystinen, Joh.	Hellgren, K. F.
Haggren, E.	Mallenius, V.
Kurvinen, I.	Pihl, E.
Johansson, K.	

*

Vaalilippuun ei saa kirjoittaa useampaa kuin **4** nimeä liittohallitusta, **5** liittohallituksen varajäseniä, **2** tilintarkastajia ja **5** tilintarkastajien varajäseniä varten. Samoin on huomattava ettei vähempää nimimäärää, kuin yllä on mainittu, saada lippuun kirjoiteta, sekä että henkilön nimeä, jolla ennestään on joku virka, ei voida vaalilippuun merkitä.

Jos huomataan virhe vaalilipussa, ei sitä kuitenkaan kokonaisuudessaan hyljätä, vaan ainoastaan se ryhmä, jossa virhe on huomattu; esim. jos virhe olisi jossakin nimessä liittohallitusta, tai mitä virkaa hyvänsä, varten, niin hyljätään ainoastaan se ryhmä, jossa virheellinen nimi on huomattu, mutta hyväksytään vaalilippu muissa kohdissaan.

Tarkastetut äänestyspöytäkirjat, joihin on merkitty niiden henkilöiden nimet ja äänimäärä, jotka vaalissa ovat ääniä saaneet, ovat lähetettävät tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle, herra Alb. Kar-

jalaiselle, osoite J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö, Helsinki, **ennen 25 p:nä joulukuuta.**

Tämän ajan kuluttua saapuneet äänestyspöytäkirjat hyljätään.

Vaalialia, joka on toimitettu toisena päivänä kuin mitä ylempänä on määrätty, ei hyväksytty.

Osastojen tiedoksi ilmoitetaan, että tariffi-ehdotus lähetettiin isännistöille t. k. 16 p:nä pyynnöllä, että vastaus on annettava viimeistään Joulukuun 20 p:nä.

Norsk Centralforening for Bogtrykkeriltä on liittohallitus vastaanottanut 63 kruunua sanomalehtien lakkautuksen johdosta mahdollisesti työttömiksi joutuville kirjaltajille.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Jämlikt förbundets stadgar §§ 9 och 10, skall val af **förbundsstyrelseledamöter, suppleanter till dessa, revisorer och dessas suppleanter** företagas vid samtliga Förbundsafdelningar **söndagen den 10 december.**

Afgående förbundsstyrelseledamöter vid årets slut äro: hrr A. J. Jakobsson, K. J. Mandelin, F. W. Saastamoinen och Alfr. Stampell.

Kvarstående förbundsstyrelseledamöter äro: hrr Rob. Ahlstedt, C. A. Bernström och J. A. Kosk.

Afgående revisorer äro: hrr O. Savolainen och E. Tötterman.

Kvarstående revisorer äro: hrr E. Frimodig, G. E. Enberg och J. A. Snell.

Val af dessa befattningar gäller 2 år.

Afgående styrelsesuppleanter äro: hrr V. Blomqvist, K. F. Bäckman, E. J. Enberg, J. Holmberg och J. H. Niemi.

Afgående revisorssuppleanter äro: hrr K. J. Cajander, J. W. Lindholm, V. Mallenius, Aksel Nyman och K. E. Skogster.

Valet af suppleanter, som uppsätts **5** för styrelsen och **5** för revisorererna, omfatta endast **1** år.

*

Typografernes förening i Helsingfors, har i enlighet med förbundsstadgarna, å sammanträde den 15 oktober uppsatt följande kandidater till:

Förbundsstyrelse:

Mandelin, K. J.	Drockila, R.
Saastamoinen, F. W.	Skogster, K.
Stampell, Alfr.	Nyman, A. L.

Förbundsstyrelsens suppleanter:

Skogster, K.	Mustonen, K. E.
Nyman, A. L.	Bäckman, K. F.
Cajander, K.	Holmberg, J.
Kalenius, K.	Jakobsson, A. J.

Revisorer:

Savolainen, O.
Tötterman, E.

Revisorssuppleanter:

Lystinen, Joh.	Hellgren, K. F.
Haggren, E.	Mallenius, V.
Kurvinen, I.	Pihl, E.
Johansson, K.	

*

Valsedel får icke upptaga flere än **4** namn till förbundsstyrelse, **5** till förbundsstyrelsesuppleanter, **2** namn till revisorer och **5** till revisorssuppleanter. Likaså måste iakttagas att icke häller mindre antal namn än här nämns får upptagas samt äfvenså att icke person, som innehar befattning, åter uppsättes till densamma.

Uppkommer fel å valsedel, må den icke därför kasseras fullständigt, utan endast den grupp af densamma, hvarå felet finnes; t. ex. om fel skulle finnas å något eller några af namnen till förbundsstyrelse eller hvilken som helst annan befattning, så kasseras endast den grupp, hvartill det felaktiga namnet hör, men valsedeln för öfrigt gäller.

De justerade röstprotokollen, upptagande namn och röstetal å alla dem, som vid valet erhållit röster, skola insändas till Kontrollnämndens ordförande, hr Alb. Karjalainen, adress J. Simelii arfvingars boktryckeri aktiebolag, Helsingfors, **före den 25 december.**

Efter denna tid inkomna röstprotokoll kasseras.

Val, förrättadt å annan dag än här ofvan föreskrifvits, godkännes icke.

Till afdelningarnes kännedom meddelas att tariff-förslaget afsändes till principalerna den 16 dennes med anhållan om svar senast den 20 december.

Af Norsk Centralforening for Bogtrykkere har förbundsstyrelsen emottagit 63 kronor till understöd vid arbetslöshet, försakad af tidningarnas indragning.

Förbundsstyrelsen.

Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: Kosig, Karl Vilhelm Gustaf, l. s., ¹⁴/₆ 76. — Tikander, Karl Viktor, p., t., ²/₂ 74. — Varell, Karl Albert, p.-opp., t.-elev, ³/₁ 81. — Lager, Edvard, p.-opp., t.-elev, ²⁰/₉ 79. — Antman, Elis Hjalmar, l.-opp., s.-elev, ²/₉ 81.

Oulun osastosta: — Från Uleåborgs afdelning: Vilmi, Otto Hjalmar, l.-opp., s.-elev, ⁶/₇ 81.

Käkisalmen osastosta: — Från Kexholms afdelning: Pietarinen, Simo, l.-opp., s.-elev, ¹⁰/₁₀ 81.

Tammisaaren osastosta: — Från Ekenäs afdelning: Berglund, Georg Sigurd, l.-opp., s.-elev, ⁴/₁₀ 81.

Hämeenlinnan osastosta: — Från Tavastehus afdelning: Saarinen, Ivar Olavi, l.-opp., s.-elev, ³¹/₇ 81. — Tarvonen, Svante, l.-opp., s.-elev, ¹⁹/₄ 79.

Vaasan osastosta: — Från Vasa afdelning: Labbart, Otto Vilhelm, p., t., ¹³/₆ 64.

Kuopion osastosta: — Från Kuopio afdelning: Kjälä, Arvid, l. s., ⁶/₁₁ 74.

Vipurin osastosta: — Från Viborgs afdelning: Ekbohm, Karl Josef, l. s., ⁵/₃ 72. — Hyttinen, Arthur, l. s., ¹⁷/₁₀ 79. — Rissanen, Juho, p.-opp., t.-elev, ²⁰/₁ 80.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: Fredling, Alma Vilhelmina, p.-opp., t.-elev, ¹⁴/₁ 81. — Hertz, Anna Maria, p.-opp., t.-elev, ²²/₂ 80. — Kaskinen, Ida Sofia, p.-opp., t.-elev, ¹⁴/₉ 76.

Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: 1127. Österlund, Ida Maria. — 1128. Brander, Johan Sakarias. — 1129. Vikström, Emil Bernhard. — 1130. Löfman, Arthur. — 1131. Artman, Mikko. — 1132. Tshedajeff, Vladimir. — 1133. Helander, Johan Albert. — 1134. Henriksson, Oskar Reinhold. — 1135. Fagerholm, Gustaf Vilhelm. — 1136. Liljeström, Arthur Johannes.

Kuopion osastosta: — Från Kuopio afdelning: 1137. Vainikainen, Taavi. — 1138. Venäläinen, Oskari. — 1139. Väänänen, Pekka Vilho. — 1140. Kumpu, Johan Viktor.

Vipurin osastosta: — Från Viborgs afdelning: 1141. Lindholm, Emil Aleksander. — 1142. Sirenius, Petter Vilhelm.

Jyväskylän osastosta: — Från Jyväskylä afdelning: 1143. Tamminen, Vilhelm Aleksander. — 1144. Björkman, Gustaf Hjalmar. — 1145. Kaipio, Hugo. — 1146. Lehtinen, Kustaa Adolf. — 1147. Sjöblom, Johan Bernhard. — 1148. Hyvönen, Einar. — 1149. Ristonen, Karl Johannes.

Tampereen osastosta: — Från Tammerfors afdelning: 1150. Raatikainen, Vilho. — 1151. Saxbeck, Edvart. — 1152. Lindgrén, Kaarlo. — 1153. Järvi, Anna.

Mikkelin osastosta: — Från St. Michels afdelning: 1154. Valjakka, Albin. — 1155. Valkonen, Hjalmar. — 1156. Nyman, Hugo Arvid. — 1157. Salmi, Alfred Aleksander.

Käkisalmen osastosta: — Från Kexholms afdelning: 1158. Korhonen, Oskari. — 1159. Ronimus, Jonas. — 1160. Lastikka, Fredrik. — 1161. Marjanen, Oskar Robert. — 1162. Härkänen, Aleksandra. — 1163. Härkänen, Olga.

Sortavalan osastosta: — Från Sordavala afdelning: 1164. Helander, Kustaa Vilho. — 1165. Venäläinen, Antero. — 1166. Kapanen, Pekka. — 1167. Kunnas, Johan Hjalmar. — 1168. Hyvärinen, August.

Turun osastosta: — Från Åbo afdelning: 1169. Lundgren, Frans Oskar.

Muuttaneita jäseniä. Aflyttade medlemmar.

984. Jonsson, Porvoosta Helsinkiin, från Borgå till Helsingfors. — 835. Sundberg, Helsingistä Maarianhaminaan, från Helsingfors till Mariehamn. — 626. Huldén, Karl, Kristiinasta Vaasaan, från Kristinestad till Vasa. — 547. Marken, Mathilda, Vaasasta ulkomaille, från Vasa till utlandet. — 800. Nilsson, Jakob, samoin, dito. — 714. Jansson, Oskar, Vaasasta Turkuun, från Vasa till Åbo. — 1069. Hälstén, G. A., Vaasasta Kristinaan, från Vasa till Kristinestad. — 725. Aspholm, K., Helsingistä Kuopioon, från Helsingfors till Kuopio. — 734. Korttila, A., Haminasta Kuopioon, från Fredrikshamn till Kuopio.

Eronneita jäseniä. Utgående medlemmar.

998. Andelin, Väinö, 1000. Itkonen, Antti Hugo, 1005. Leinonen, Antti Vilho, ylimäär. Vararahastoveroituksen johdosta, för extra uttaxeringen till Reservfonden.

Oikaisu.

Viime numerossa on ilmoitettu Sortavalan osastosta Kopanen, Pekka; pitää oleman: *Kapanen, Pekka.*

Rättelse.

I senaste nummer står bland anmälda från Sordavala Kopanen, Pekka; bör vara: *Kapanen, Pekka.*

Liittohallituksen kokoukset.

9 p. lokak. Työväenpuolueen hallituksen kehoituksesta käsiteltiin kysymystä Liiton yhtymisestä puolueeseen. Kysymys ei antanut aihetta toimenpiteisiin koska liittokokous ei hyväksynyt puolueen ohjelmaa. — Sitäpaitsä käsiteltiin juoksevia asioita. 25 p. lokak. Käsiteltiin ainoastaan juoksevia asioita.

Förbundsstyrelsens sammanträden.

Den 9 okt. Behandlades, på grund af Arbetarepartiets styrelses uppmaning, frågan om Förbundets inträde i partiet, hvilket ej gaf anledning till någon åtgärd då partiprogrammet af förbundsmötet ej blifvit godkändt. — Dessutom behandlades löpande ärenden.

Den 25 okt. Behandlades endast löpande ärenden

Adresser.

Förbundsstyrelsen.

Ordförandens, hr J. A. Kosk, Helsingfors Centraltryckeri.

Kassaförvaltaren, hr Fr. Saastamoinen, Simelii tryckeri.

Alla bref adresseras till ordföranden och pänningeförsändelser till kassaförvaltaren.

Kontrollnämnden.

1:sta ledamotens, hr A. Karjalainen, Simelii tryckeri, Helsingfors.

2:dra ledamotens, herr M. Molodkin, Uusi Auras tryckeri, Åbo.

3:dje ledamotens, herr Alb. Nordberg, Aamu-lehtis tryckeri, Tammerfors.

Gutenbergs redaktion.

Herr O. A. Nyman, Gräsviksgatan 10.

Invalidfonden. — Vanhuusrahasto.

Simelii tr. — Simeliuksen kirjap.	8: 40
Tilgmans tr. — Tilgmännin kirjap.	7: 75
Nya Pressens tr. — Nya Pressenin kirjap. .	2: 90
Finska Litteraturs. tr. — Suomal. Kirjall.	
Seuran kirjap.	1: —
Handelstrykeriet	—: 25
Typ. föreningen — Kirjalt. yhdistys	—: 25
	S:ma 20: 55
	M. L.

Nykyisen aseman selvitykseksi.

Kun tšekäläiset kirjaltajat v. 1890 koettivat parantaa asemaansa, niin katsoivat isännät mahdottomuudeksi suostua heidän ehtoihinsa, pitäen pahimpana syytä tähän painojen kesken vallitsevan kilpailun, erittäinkin maaseutuun nähden. Että tässä heidän väitteessään oli hyvinkin paljon totta, emme tahdo kieltää.

Sama lienee laita nytkin. Sieltä ja täältä maaseudulta kuuluu jo salaista kuisketta, että sillä kannalla, kun kirjapainotavaran hinta nykyään on, ei kannata suostua tariffin vaatimuksiin. Vedetäänpä esiin painon vuotuiset tilikirjatkin, joissa kylläkin selvin numeroin esitetään painon todellakin kurja tila. Pahimmassa tapauksessa uhataan pistää paino „lukkoon“. Suurimpana syytä pidetään tuota rajatonta, paljon ylistettyä „vapaata“ kilpailua.

Ken vähänkin tuntee kirjapaino-oloja maassamme, täytynee myöntää, että hinnat useimmissa tapauksissa tilauksiin nähden ovat kerrassaan romuttavasti arvossa. Mutta kuka tähän kaikkeen on syyppää? Eivät ainakaan työntekijät.

Taistelussa oikeudenmukaisemman ansion saavuttamiseksi, eivät kirjaltajat saata ottaa huomioon isäntien keskinäistä polkemisjärjestelmää. Ilman yhtenäistä sitoavaa tariffia esiintyvät he ainoastaan tahdottomina välikappaleina järjestettömän kilpailun jaloissa.

Että tämä kilpailu on epäkohtainen ja ettei sitä enää saata pitää kiihottavana vaikutuksena edistymiseen ja yritteliäisyyteen, on jokaisella oikeinajattelevalla ihmisellä täydellisesti selvillä. Se on nykyään muodostunut siksi verenimijäksi, joka itseensä imee kaiken elinvoipaisen kehityksen ammatistamme. Tätäpä hrat työnantajat, pääasiallisesti maaseudulla, eivät ole rahtuistakaan koettaneet poistaa, vaan ovat he erittäinkin pienemmissä kirjapainoissa menneet niinkin pitkälle, että uuden tariffimme määräämä palkka työstä jo nousee päälle nykyisen tilaushinnan.

Asiain tällä kannalla ollen ei onnistu sekään, että he koettavat pönkittää horjuvalla kannalla olevaa liikettään miltei pelkällä lapsivoimalla, joita kauniilla kehoituksilla ja lupauksilla vietotellaan palvelukseen, vaan jotka miehenikään päästyään tulevatkin huomaamaan erehdyksensä, jolloinka se jo on myöhäistä. Vaan mitäpä siitä, jos tarmellaankin näitten lapsiraukkojen tulevaisuus. Antaa kilpailun jatkuva vain yhä edelleen, ja ne jotka välinpitämättöminä noudattavat tätä kilpailun kulkua, tulevat kuitenkin vielä kaiken hyvän lisäksi huomaamaan, että liikkeen pystyssä pysyttämiseksi viimein ei kannata maksaa palkkaa lainkaan. Vaan auttaako vielä tämäkään? Tästä johtuvaan yhä hurjempaan kilpailuun nähden on seuraus, että työmiehen pitäisi vielä maksaa puolestaan, saadakseen olla osallisena tällaisen „rutu-puulaakin“ pönkityksessä. Niin hullunkuriselta kuin tämä tuntuukin, niin ovat olot tällä kannalla kuitenkin nykyään suurimmassa osassa maattamme. Työnantajat eivät tahdo käsittää sitä, että se on tuotannon kustannus, joka määrää tavaran hinnan, ja mitä korkeammalle kustannukset nousevat, sitä korkeampi on myös pantava hinta tavaralle.

Kun työväki osaltaan itse koettaa parantaa tätä kurjaa tilaa, niin ollaan heti isäntien puolelta valmiit huutamaan, että heidän vaatimuksensa ovat kohtuuttoman korkeita, kiinnittämättä lainkaan huomiota nykyään vallitsevaan alhaiseen rahakantaan sekä säännöllisesti kohoaviin hintoihin kaikkiin elintarpeisiin nähden, puhumattakaan vuokrasta y. m. Tästä kalliista ajasta välittämättä, jonka johdosta korkeammat palkat ovat välttämättömiä, katsovat herrat liikkeenharjoittajat — joilta, näin sivumennen

sanottuna, itseltään ei juuri puutu näitä maallisia hyvyksiä — niitä vaatimuksia hävyttömän korkeiksi, joita työväki vallitsevien olojen johdosta on pakotettu vaatimaan, voidakseen ilman suurta puutteellisuutta elättää itsensä sekä omaisensa.

Puhuessamme työnantajain keskinäisestä järjestö-mästä kilpailusta, jonka; nojalla he tavallisesti vastustavat kirjaltajain kohtuullisia vaatimuksia palkkoihin nähden, eivät he, kuten jo mainittiin, omasta puolestaan vielä ole rahtuistakaan koettanut poistaa tätä turmelevaa, ammattiamme polkevaa epäsiiköitä.

Se ehdotus uudeksi, koko maata käsittäväksi palkkatariffiksi, joka näinä päivinä on lähetetty kirjapainoisäntien hyväksyttäväksi, on ensimmäinen ja tärkein askel juuri tällaisen kilpailun rajoittamiseksi. Kun kerran maamme kirjapainoissa on saatu yhdenmukainen palkka järjestetyksi, niin on se niinmuodoin tuntuvalta tavalla vaikuttanut myöskin yhdenmukaisien hintojen pysyttämiseksi tavaran arvoonkin nähden. Tätä emme luulis kenenkään ajattelevan työnantajan kieltävän. Tosin ovat meidän isäntämme vielä siksi vanhoillisella kannalla, että he itsekkäisyydessään mahdollisesti eivät tahdo antaa täydellistä kannatusta tälle yritykselle jo siitäkin syystä, kun se on — työmiehiltä lähtenyt.

Ruotsissa, jossa samallinen tariffi on ollut voimassa toistakymmentä vuotta, oli alussa suuriakin esteitä voitettavana. Vaan kun isännät siellä viimein kokemuksistaan tulivat huomaamaan sen hyödyttävän vaikutuksen, mikä sillä oli sitä ennen vallinneen, perikatoon johtavan kilpailun poistamiseksi, niin on sillä tätä nykyä puolustajansa niin isännissä kuin työmiehissä.

Sama on laita Saksassa, tuossa vapaan kilpailun pesäpaikassa. Sielläkin on olemassa isäntäyhdistyksen asettama tariffivaliokunta, jonka tehtävänä on sikäl. kirjaltajaliiton kanssa valvoa yhdenmukaisen tariffin pysyttämistä Saksan kirjapainoissa.

Bref från Berlin.

Korresp. till Gutenberg.

II.

Slutet af september 1899.

„Verband der deutschen Buchdrucker“ hade sitt förbundsmöte detta år i Mainz d. 19—24 juni och fattades därvid många ganska viktiga beslut. Representanternas antal var 80, utom några gäster från Österrike och Schweiz. Mötet öppnades med ett hälsningstal af förbundets ordförande, herr E. Döblin, i hvilket han redogjorde för förbundets ställning m. m., hvaraf framgår att medlemsantalet ständigt ökas (med 7,000 nya medlemmar sedan sista förbundsmötet). Stridigheterna med andra arbetareförbund hade på ett tillfredsställande sätt blifvit lösta vid sista „Gewerkschaftskongress“ i Frankfurt, till hvilken alla arbetareföreningar välja delegerade. (Andra förbund hade nämligen förut icke erkänt nyttan af mellan prinsipalerna och arbetarne öfverenskommen tariff.) Vidare framhöll tal. att förbundet hittills afhållit sig från politik, men nu var man tvungen därtill genom kejsar Vilhelms attentat mot arbetarnes koalitions- eller föreningsfrihet, då det helt enkelt gälde förbundets existerande.

Kejsarens öfverlämnade nämligen i vår till riksdagens afgörande sitt s. k. „tukthusförslag“, hvilket officiellt hette „lag till skyddande af industriella arbetsförhållanden“, men i själfva verket syftade att fullständigt tillintetgöra arbetarnes föreningsfrihet. Hufvudpunkterna i detta lagförslag voro följande: om någon genom våld, hot, påtryckning eller ärekränkning fordrar en annan till arbetsinställelse, straffas han med ända till ett års fängelse, den som tagit sig till yrke att handla mot ofvanstående paragraf (således också alla medlemmar af arbetareföreningsbestyrelser), dömes till fängelsestraff icke under 3 månader; den som faller ärekränkande yttranden (ordet „sträjkbrytare“ är också ärekränkning!) om en person, som icke deltagar i arbetsinställelse, dömes till ett års fängelse, och deltagare i ett möte, hvari förbrytelser mot ofvanstående paragrafer begås, dömes också till fängelse! Är en arbetsinställelse förenad med fara för statens säkerhet, människolif

eller egendom, kunna ledarene dömas ända till 5 års tukthusstraff.

Detta „tukthusförslag“ väckte naturligtvis bland alla arbetare den största förbittring och ovilja emot kejsaren, som eljest inte håller åtnjuter alltför stora sympatier bland tyska arbetare, och protestmöten höllos nästan i hvarje stad. I främsta rummet var förslaget riktadt mot social-demokratien, men just genom det har socialismen blifvit förstärkt med tusental arbetare och i anledning därpå kalla socialisterna kejsar Vilhelm till social-demokratins största välgörare.

För öfrigt är „tukthusförslaget“ alldeles onödigt, ty också enligt nuvarande lagar dömas arbetare ofta till härresande straff för sträjkförbrytelse, men i fall de „arbetsvilliga“ sträjkbrytare begå samma förbrytelser, då är det helt annat, ty dessa äro ju enligt tyska kejsarens ord „ett för staten synnerligen nyttigt element“.

I anledning af detta lagförslag sände förbundsmötet på förslag af ordföranden till riksdagen ett protesttelegram, i hvilket framhölls att denna lag skulle göra arbetarnes föreningsrätt fullständigt illusorisk och endast öka arbetsgifvarnes makt och anhöll därför förbundsmöte som representant för 26,000 tyska arbetare riksdagen om förslagets afböjande.

Så skedde äfven, ty riksdagen afböjde förslaget nästan enhälligt, några konservativa undantagna som röstade för det.

På andra mötesdagen beslöts bl. a. att sänka prenumerationspriset på förbundets organ „Correspondent“ till 65 Pf. för kvartal och till redaktör återvaldes nästan enhälligt herr *L. Rexhäuser*. Redaktörsarvodet höjdes med 200 Rmk årligen, så att det nu utgör 2,500 Rmk. Förbundets grundläggare, herr *Richard Härtel*, gaf därefter en kort historik öfver förbundet och slutade med att höja ett lefve för detsamma.

Före förhandlingarnas begynnande på tredje mötesdagen nedlades en praktfull krans vid „Gutenbergs staty“.

Nästan alla understöd beslöts att höjas, för hvilka jag redan redogjort i mitt första bref, enär förbundets förmögenhet för närvarande tillåter det. I fråga om ömsesidighetsförhållandena med utländska typograförbund beslöts att godkänna bestyrelsens hållning i tvistigheterna med schweiziska typograförbundet „Helvetische Typographia“. Ömsesidighetsförhållandet med finska typograförbundet rör endast reseunderstöd.

På sista mötesdagen återvaldes samtliga bestyrelsemedlemmar, nämligen till ordförande herr *E. Döblin*, till kassör herr *G. Eifber* och till hufvudförvaltare herr *Beyer*. Lönearvodet bestämdes för ordföranden till 2,800, för kassören 2,600 och för hufvudförvaltaren 2,600 Rmk årligen. Till ort för nästa förbundsmöte utsågs München.

*

„Verein der Berliner Buchdrucker und Schriftgiesser“ är förbundets största afdelning med öfver 5,000 medlemmar och en förmögenhet af omkring 175,000 Rmk. Föreningen är grundad år 1862 och är afdelning af förbundet sedan dess grundande år 1866. Förvaltningen af förbundet handhafves af bestyrelsen, utgörande 11 personer: en ordförande och hans ställföreträdare samt två sekreterare och sju medlemmar, samt vidare en förvaltare och en hjälpförvaltare, en kommission, som vid förekommande behöf väljes, fem revisorer och tre suppleanter. Ordförande är sedan 1891 herr *Albert Massini*. Medlem af föreningen kan hvarje utlärn sattare, tryckare, stereotypör och stilgjutare blifva; kvinnliga medlemmar finnas icke, ty de några sätтарыnnor som här finnas, blifva icke tariffenligt aflönade och kunna följaktligen icke blifva förbundsmedlemmar. Föreningens platsförmedlingsbyrå, bibliotek m. m. äro belägna i föreningslokalen Ritterstrasse 88.

Möten äga rum hvarannan vecka och erhåller hvarje medlem några dagar före mötet ett tryckt cirkulär, hvori alla diskussionsfrågor äro angifna samt förteckning öfver sjuka och afidna medlemmar och andra föreningsmeddelanden.

För att gifva läsaren en föreställning om dessa möten, skall jag berätta om ett af de stormigaste, som ägde rum i början af september i Lovisen-

städtisches Concerthaus, en stor konsertsal. Salen är öfverfylld och ljuder för en utlänning ganska egendomlig anblick. Uppe på estraden sitta ordföranden, förvaltaren och sekreteraren med hvar sin ölsejdel framför sig och i salen sitta mötesdeltagare vid små bord och dricka öl. Ordföranden Massini, hvilken är en utmärkt talare, öppnar mötet, hvarpå följa bestyrelsemeddelanden och några mindre viktiga frågor. Följer sedan hufvudfrågan, föreningsavgiftens nedsättande från 1: 70 till 1: 50 Pf. per vecka och Berliner-tillskottet på förbundsunderstödet för arbetslösa till 3: 50 Pf. Ordföranden redogör först för frågan och framhåller att sedan förbundsunderstödet blifvit förhöjt till 10: 50 i veckan, så kunde Berliner-afdelningens tillskott nedsättas till 3: 50, så att det härefter skulle utgöra tillsammans 14 Rmk. i veckan mot 12 förut; på detta sätt kunde föreningsavgiften också nedsättas till 1: 50. I fall avgiften bibehålles med 1: 70, så skulle understödet för konditionslösa i Berlin utgöra 15: 75 i veckan, hvilket ordföranden ansåg redan gå för långt. Vid därpå följande debatten sparades ingalunda på ord. Först yttrade sig en humoristisk talare, som motsatte sig förslaget. Hans andragande var fullt af alla möjliga beskyllningar mot bestyrelsen, de flesta sådana att de gifvo skäl till antagandet, att mannen inte var riktigt nykter och hans tal blef hvarje minut afbryten af intensiva skrattsalfvor. Sedan uppträdde flere talare för och emot förslaget och en motståndare till förslaget frågade med helt allvarlig min om bestyrelsen anser de konditionslösa sämre än sig själfva. Nu uppstod en tumult, under hvilket man omöjlig kunde höra någonting, stormande bravorop, skrattsalfvor och under allt detta ringer ordförandens klocka oupphörligt. Till sist höll herr Massini ett tal, hvori han yttrade sitt beklagande öfver flere medlemmars uppträdande och uppmanade till omröstning. Vid omröstningen segrade bestyrelsens förslag med endast några rösters majoritet, så att föreningsavgiften nu utgör 1: 50 Pf. i veckan. Mötet slutades närmare kl. 1 på natten, hvarefter de flesta ännu fortsatte debatten i kringliggande „Kneiper“.

I Tyskland fira alla förbundsafdelningar hvarje sommar s. k. Johannis-fester till minne af Johannes Gutenberg. Härvarande förening hade sin Johannisfest lörd. d. 8 juli i „Neue Welt“, en af Berlins största sommarnöjeslokaler. Parken var fylld af en ofantlig människomassa, mest naturligtvis „typer“ med sina anförvandter o. s. v. Programmet utgjordes af orkesternummer, sång af föreningsmedlemmar 100-manstarka sångkör, varieté-nummer o. s. v. samt till sist en praktfull illumination, hvars sista nummer utgjorde ett „Hoch der Verband“ i stora eldbokstäfver. Efter illuminationen började dansen och „das gemütliche Zusammensein“, hvilket räckte till kl. 7—8 på morgonen.

Om partiförhållandena här är att nämna att största delen af tyska typografer äro socialdemokrater, hvilket är lätt förklarligt i de härvarande förhållanden, ty då regeringen föreslår sådana lagar som nämnda „tukthusförslag“, måste hvarje arbetare bli socialdemokrat, hvilket för öfrigt inte alls är så förskräckligt, som många personer tyckas föreställa sig med sina tal om „brandröd socialism“, förutsatt att den icke går till ytterligheter.

Som prof på en ofta alldeles löjlig kontroll i många härvarande tryckerier må nämnas, att räkningböckerna i det tryckeri, i hvilket undertecknad konditionerar, gå igenom fyra händer, förrän de äro riktigt säkert kontrollerade. Först genomgår en korrektör dem, sedan faktorn, därefter prokuristen och till sist prinsipalen själf, inom parentes sagdt en miljonär. Och icke nog härmed: under veckan genomgås böckerna ännu en gång för att vara absolut säkra på att firman inte blir bedragen.

Hj. H.

Glöm ej Invalidfonden!

Kirje Viipurista.

III.

Tasaista on yhteistoimintamme ollut, melkein säännölliseen suuntaan kerran kuukaudessa on pidetty kokouksia ja onhan niissä ollut osanottajiaakin milloin enemmän milloin vähemmän. Kun jäsenluku tätä nykyä on vähän päälle 50 ja vertaamme kokouksissakävijäin keskilukua jäsenlukuun, niin moitteenalaiseksi täytyy mainita osastomme yhteistoiminta. Tämän epäkohdan elinjuuret ovat niin salassa ja syvällä, ettei niitä tahdo löytää vaikka kaukoputken kanssa tirkistäisi „syntyjä syviä“, eikä apua tule vaikka mitä tekisi tämän laimean osanoton vilkkaaksi saattamisessa. Keinoja on koetettu monenlaisia, vaan tähänasti ne ovat olleet turhia yrityksiä, mitä tulevaisuus fässä asiassa määrää, siitä saamme puhua toiste. Jokaisen jäsenen tulisi käsitellä selvästi, että heillä on velvollisuuksia sitä yhdistystä kohtaan, jonka jäseniä he ovat, olkoonpa se vaikka kupparien eli lukkarien kokoonpanema, ja velvollisuuksien laiminlyöminen tuottaa vastaavan rangaistuksen, se on varma asia ja monta kertaa käytännössä toteutunut.

Kehoituksena vilkkaampaan yhteistoiminnan osanottoon tahtoisin jäsenille huomauttaa, että Karjalassa työskenteleviin ammattilaisten on pian avattava silmänsä, ettemme myöhästyisi oikeasta ajasta, joka saapuu hyvinkin pian, ja silloin tarvitaan kaikki voimat ponnistamaan, että saataisiin kauan korvissa kaikonut „nuku rauhassa“ poisetuksi aina tuonelan tuville saakka.

Kokouksissa keskustelluista ja keskusteltaviksi otetuista asioista mainitsen seuraavat:

Aikaisemmin Liitolle luovutettu vaan kartuttamista varten yhdistyksen hoidossa oleva satunnaisten menojen rahasto päätettiin lähettää Liittohallitukselle, ei satunnaisten menojen rahastoon, vaan vararahaston kartuttamista varten. Kun päätös luovuttamisesta tehtiin, oli rahastossa varoja 20 mkaa, nykyisin on siinä 50 mkaa, joka lisäys on koottu lainauksella saaduista koroista.

Jäsenmaksut päätettiin alentaa 25 p:niin kuukaudelta, ennen oli 50. Tämä päätös käy voimaan 1 p:stä lokakuuta 1899.

Ammattikirjallisuuden hankkimista koskeva kysymys jätettiin lähempää keskustelua varten ensi kokoukseen.

Huomattavin näissä kysymyksissä ja päätetyissä asioissa on yleisen läänikokouksen pitämistä koskeva kysymys. Mikäli vähäisestä keskustelusta kävi selville, aikoo osasto ensi suvena kutsua kaikista Karjalassa olevista Liiton osastoista edustajia yleiseen kokoukseen, joka pidetään Viipurissa. Tämä kysymys sai jo ensimmäisessä kokouksessa yleisen kannatuksen, vaan lähemmän päätöksen tekeminen jätettiin ensi kokoukseen. Olisi hauska nähdä että osasto tätä kysymystä toteuttaessaan koettaisi parastaan ja ottaisi huomioon, että semmoisen kokouksen kautta saataisiin karjalaisiin synnytyksi enemmän yhteistoiminnan intoa ja avatuksi näkökohtia puutteellisuksien poistamisessa. Sen toteuttaminen tosin vaatii aineellisia varoja, vaan jos innoistua on asiaan, niin varojen hankkiminen lienee katsottava sivuseikaksi silloin kun on kysymyksenä jotain jaloa.

*

Viime lokakuun 1:nä oli meillä arpajaiset. Huvi-toimikuntamme innokkaalla työllä saatiin ne onnistumaan jotenkin hyvin, eikä yleisökään jättänyt unohtuksiin tilaisuutta luovuttaakseen roponsa „mustankaartin“ hyväksi. Voittoa oli saatu vähän yli 200 ja olivat ne yleensä arvokkaita. Monipuolisesta ohjelmasta mainitsen opettaja Valveen tilaisuutta varten sepittämän juhlarunon, joka yleisölle jaettiin iltamassa. Puhdas voitto teki 934 mkaa 18 pnia.

*

Jos mikä muu kaupunki voi kilpaila seurojen, yhdistyksien ja liittojen suhteen Viipurin kanssa, niin todella voi sitä jo sitte sanoa suureksi perheeksi, jossa Koipeliniit ja Musteliitit ovat sekasin kun Oluvisen sukutaulussa. Täällä on jos jonkinlaisista aineksista muodostuneita seuroja: heroista, narreista, liikemiehistä, lukkareista, kuppareista, hampuseista, työmiehistä ja työnantajista y. m. y. m. niin että luulisi jo riittävän yhden kaupungin osalle, vaan niin ei näy olevan sillä yks' puuttuu, sano piru kun luki hyttysiä, niinpä Viipuriltakin. Täällä näet puuttui yhdistystä kirjapainon faktoreista, vaan nyt semmoistenkin kuuluu olevan äsken tänne perustettu. Nimeä ei tällä esikoisella kuulu vielä olevan muuta kuin „rengas“, joten ei voi varmuudella päättää kuuluuko se feminiiniin tai maskuliiniin eli n. s. sekarotuisen luokkaan. Mutta kun se rupeaa puhumaan että sitä muutkin ymmärtää kuin hän itse, niin luultavasti sillä on paljon sanomista. Niin odotetaan me kirjaltajat täällä. Hyvät opettajat sillä kuuluu olevan, oikein ensi luokan prima lajia, ainakin siitä päättäen, mitä eräs tarkkakorvainen oli kuullut opettajan, joka oli kuppari, sen päähän pönttävään:

„Kun kerran työmiehet (kirjaltajat) hävyttömyyksiin asti menevät „kohtuullisissa“ vatimuksissaan, niin sinun tulee ja on velvollisuutesi laittaa kahta kauheampi „reklementi“ semmoisten vaatimusten vastapainoksi. Sinun pitää ensinnäkin viittoa tie, jota myöten tulee heidän marssia; silloin vasta työ-

länsnöte*) af typografer, hvilket skulle hållas nästa sommar i Viborg.

Att ett sådant möte vore af nytta för enighets-idén torde ej mer än en tanke vara rådande.

Föreningsafgiften per månad, som hittills varit 50 p. sänktes från den 1 oktober till vidare till 25 p.

I dessa dagar har en handarbetsafdelning startats inom härvarande förening af därför intresserade damer. Den 31 oktober voro ett tiotal damer tillsammans å ett symöte. Till vidare skulle symötena hållas endast en gång i veckan. At detta företag önskar jag: god fortsättning.

Äfven en säng- samt en gymnastikförening är påtänkt inom föreningen, dock med ringa förhoppning att förverkligas.

Den 1 oktober hade föreningen i hotell Belvedere föranställt ett lotteri till förmån för sin kassa. Lotteriet var i allo lyckadt och inbringade som ren vinst åt föreningen den nätta summan af omkr. 940 mark. Däraf öfverlämnades 200 mark för folkbildningsarbetet i Finland.

Som känt har tvänne härvarande tidningar Viipurin Sanomat och Viborgs Nyheter ihågkommit af indragningsmakten, hvarför dessa tidningar varit dömda till en tids tystnad. At den förra tidningens sättare har principalen utbetalt en lön från 100 till 50 mark per månad. At Viborgs Nyheteres sättare har utbetalts 60 mark per månad.

Viborgsbladet innehade på „ledarens“ plats för en tid sedan en i sympatiska ordalag skriven artikel benämnd „Gemensam lönetariff för Finlands typografer“, hvari bladet på ett utförligt sätt granskade det nya tarifförslaget. I slutet af artikeln menar dock bladet, att förbundsmötet ej lyckats så väl i klassificeringen som i den öfriga tariffen. Bladet kan ej förlika sig med att Viborg ställts i jämbredd med Helsingfors, nämligen i klass I, bl. a. för att lefnadsförhållandena i Viborg ej kunna vara stegrade till så höga, som i hufvudstaden, och för att Helsingfors bättre är i tillfälle att skaffa sig arbeten än Viborg.

Som exempel på de dyra tiderna i Viborg vill jag endast framdraga par exempel på att Viborg ej ger efter Helsingfors i lefnadsförhållanden. För några dagar sedan utbjöds härstädes en lokal om tvänne rum och kök med vattenledning till 85 mark per månad samt en annan lokal med samma antal rum utan vattenledning till 70 mark per månad. Om matvaror vill jag ej tala om, ty de öfverstiga priserna i hufvudstaden. Detta torde nog Viborgsbladet äfven ha sig bekant, men hvem kan förbjuda — *kampen för tillvaron!*

Ur dagskrönikan.

Nyligen höllo typograferne i en större landsortsstad lotteri till förmån för *folkupplysningen* och sin egen allmänna kassa. För samlandet af vinster begaf sig ett fruntimmer bl. a. till en lyceilektor, hvilken man skulle tro tillhöra den s. k. bildade klassen, hvilken klass enligt våra tidningar, påstås göra allt för att närma sig de lägre elementen (med andra ord de obildade) inom mänskligheten, för att sålunda bortarbete den hos oss så ingrodda ståndsskillnaden. Den här omtalade lektorn var dock af en annan mening, i det han yttrade sig, att det nog är bäst att de bildade hålla sig för sig själva och hjälpa hvarandra och att äfven arbetarne (de obildade?) skulle hålla sig inom sina egna kretsar och sålunda äfven hjälpa sig själva, utan att anlita de bildades offervillighet. Nu snart tillstundar tidningsmännens stora lotteri, yttrade sig lektorn vidare, hvilka hafva rätt att fordra den bildade allmänhetens offervillighet, särskildt då man tager i betraktande att det var tidningsmännens i Finland, som nekade taga emot det af generalguvernören erbjudna understödet för sådana tidningars arbetspersonaler, som drabbats af indragningsmakten. (Sic!)

O, bildning, jag böjer mig i stoftet för din storhet

I dessa kontraktens tidevarf hände sig bl. a. att en elev blef ombedd att fästa sig vid tryckeriet genom kontrakt. Men det tyckte eleven ej om. Han svarade faktorn: först fordrar man af mig kontrakt på fem års lärotid och då denna släptid är utgången, har jag ett annat kontrakt för mig, som binder mig vid andra fem år, nämligen — militärtjänsten. De fem första åren bör jag åtminstone få vara fri, för att ej helt och hållet förslafvas och glömma bort mina

mänskliga rättigheter. Vid sådana talande argument teg faktorn.

Den eleven viste hvad han sade.

Ännu existerar det luffare bland typograferne, som lefva sin mesta tid å landsvägarna och nu och då ha den fräckheten att infinna sig i städerna för att pröfva sina arbetande kollegers gifmildhet. Vid en tripp till en landsortsstad träffade jag på en slik individ, hvilken som bäst höll på att truga sig till „respenningar“. Arbeta, det brydde han sig ej om.

Träffar jag honom ännu en gång i slika ärenden, namnger jag honom genats för Gutenbergs läsare. Akta dig således för mig!

Observator.

Kirje Kristiinasta.

Tällaisesta pienestä kaupungista kuin Kristiina on, ei ole juuri paljon kirjoittamista; mutta kun tahtoa vaan on, niin kyllä jotain löytyy. Ensiksi otan puheeksi Kristiinan „Kansalliskirjapainon“.

Tästä painosta on ennenkin ollut puhetta Gutenbergin palstoilla, ja aina pientä moitetta, miksi tekisin juuri minäkään tästä poikkeuksen, kun eivät asiat ota parantuakseen — päinvastoin. Ei tarvitse moittia ainoastaan isäntää, vaan myöskin työväestöä, joka on painon mukainen. Sanotussa painossa on 4 latoja-oppilasta ja taitureita on — 0, sanoo „nolla“. Painaja on kyllä „ulos-oppinut“. Tämä todistaa yksistään jo painon oikean „kuraasin“. (Sivumennen mainitsen, että toisessa kirjapainossa on 4 taituria ja 3 oppilasta). Kirjaltajaliiton jäseniksi on heitä kyllä koetettu saada, mutta turhaan. Heille on selitetty liiton tarkoitus „prikusta prikkun“, mutta viimeksi tuli vastaus, että he eivät tule ikinä — „luhvaamaan“. Isäntä itse on sanonut ei tarvitsevansa liittoa. Tämä olkoon tarpeeksi tästä.

Nyt kun tuosta kauvan pohditusta maaseututariffista on vihdoinkin tehty päätös viimeisillä „tyyppien päivillä“ siellä pääkaupungissa, niin mekin täällä Kristiinassa olemme toivossa saada jonkun verran hyvää. Parannuksien toimeenpano luullakseni menee helposti läpi ruotsalaisessa kirjapainossa, sillä isännistö siinä on mallikelpoinen ja samoin faktori työmiesten etua valvova; mutta toista ehkä tulee kuulumaan Kansalliskirjapainosta. Joka elää, se näkee.

Hui-hai.

Liiton alalta. Från förbundsområdet.

— **Helsinki.** Yhdistyksen kuukauskokouksessa 15 p:nä lokakuuta ilmoitettiin toimikunnan tiedonannoissa m. m. 40 jäsenstä yhtyneeksi liittoon. — Julkluettiin Työväen kustannusosakeyhtiöltä Turusta saapunut kirjelmä, jossa kehoitettiin merkitsemään osakkeita mainitun yhtiön ylläpitämiseksi.

Sen johdosta, että Nya Pressenin kirjapainon faktori, hra Finander, loukkaavalla tavalla on koettanut häväistä Suomen kirjaltaliiton toimia ja tehtäviä, lausui yhdistys yksimielisen ja ankaran paheksumisensa.

Kirjaltaliiton äänenkannattaja „Gutenbergin“ kummanin kielen toimittajaksi valittiin hra O. A. Nyman uudelleen. — Ehdokkaiksi liittohallituksesta eroamisvuorossa olevien sijalle asetettiin hrat K. J. Mandelin, Fr. Saastamoinen ja A. Stampell uudelleen sekä R. Drockila. Näiden varajäseniksi tulivat hrat K. Skogster, A. L. Nyman, K. Cajander, K. Kalenius ja E. Mustonen. — Tilintarkastajiksi valittiin hrat E. Tötterman ja O. Savolainen sekä näiden varajäseniksi J. Lystinen, E. Haggren, I. Kurvinen, K. Johansson ja K. F. Helligren. — Yhdistyksen kokouksen referentiksi valittiin hra V. Mallenius.

— **Turku.** Turun Kirjaltajayhdistyksen kokouksessa lokak. 8 p:nä päätettiin yhdistyksen rahastosta myöntää Liiton vararahastoon 300 markkaa.

Ilmoitettiin, että kaikkiaan 5 jäsentä oli kieltäytynyt maksamasta liittokokouksessa päätettyä ylimääräistä taksoitusta vararahastoon. Näiden puolesta menevät maksut päätettiin yksityisesti jäsenten kesken kerätä.

Yhdistys on jo aikaisemmin päättänyt hankkia itselleen lipun. Sitä varten myönnettiin yhdistyksen rahastosta 300 mk. Loput kerätään yksityisesti.

Muistakaa Vanhuusrahaa!

Vapaita sanoja. Fria ord.

Vaalien lähetessä.

Pian taas lähenee se aika, jolloin käymme valitsemaan liittomme luottamus- ja toimimiehet tulevaisen virkakaudeksi. Että nämä vaalit meikäläisille ainakin ovat olleet tärkeät, vaan että ne erittäinkin „näinä aikoina“ ovat sitä vielä suuremmassa määrin, sen myöntää kai jokainen. Tarmo ja mallillisuutta vaaditaan niiltä henkilöiltä, jotka tulevat ajamaan elinkysymystämme palkkaustariffia, ja tarkoin on siis punnittava kunkin ehdokkaan kelpoisuutta, jotta emme umpimähkäisesti äänestämällä tulisi piilaamaan monivuotista työtämme uskomalla johdon totuttamoihin käsiin.

Helsingin osasto on jo asettanut ehdokkaansa liiton virkailijoiksi. Jäseniksi liittohallitukseen asetettiin yksimielisesti kaikki eroamisvuorossa olevat uudellen paitsi hra Jakobsson, joka heikon terveytensä vuoksi kieltäytyi. Hänen tilalleen asetettiin hrat faktori R. Drockila ja konepainaja K. Skogster. Tahtuneessa koeevaalissa olivat molemmat tasaväkiset.

Jos aijomme työmme hedelmistä nauttia, niin välttämätöntä ja oikeutettua on siis että työväenliittojen johto kokonaisuudessaan on työväestön käsissä, sillä älkäämme koskaan kuvitelko että työnjohtaja, ollen välikätenä työnantajan ja -tekijän välillä, parhaalla tahdollaankaan voisi ajaa asioitamme tarpeeksi pontevasti. Näillä perusteilla ja koska faktorit jo ennestään ovat verrattain hyvin edustetut liittohallituksessamme, katsom välttämättömäksi ettemme enään missään tapauksessa saa heidän lukuansa lisätä yhdellä, sillä silloin ovat he enemmistönä, josta voipi koitua usein säännölliselle kululle haittaa. Epäilemättä teemme oikein, että me työmiehet valitsemme edustajaksemme miehen omista riveistämme ja sellaisena ehdotan hra Skogsterin. Tällä on jo merkityksensä siitakin syystä, ettei konepainaja ennen ole liittohallituksessamme edustettu. Toiseksi on hra Skogster ollut useissa luottamustoimissamme — muun muassa on hän kuulunut väliaikaiseen liittohallitukseen — ja sellaisena saavuttanut kokemuksen asiamme yleisessä hoidossa. Ehdottomasti raittiina tulee hän täyttämään raittiusmiehenkin toiveet ja puolueista riippumattomana ja tasapuolisena henkilönä ei valintansa vastapuolueissakaan voi herättää muuta kuin hyväksymistä. Siis: jäseniksi liittohallitukseen eroamisvuorossa olevat uudelleen sekä yhden cronneen tilalle hra K. Skogster.

Hiskias.

Uusien jäsenten vaali liittohallitukseen.

Tämän vuoden kuluessa ovat liittohallituksesta eroamisvuorossa seuraavat jäsenet, nim. hrat Jakobsson, Mandelin, Saastamoinen ja Stampell.

Viime kuukauskokouksessaan asetti Helsingin Kirjaltajain-yhdistys kaikki yllämainitut eroamisvuorossa olevat jäsenet — paitsi hra Jakobssonia, joka kivuloisuuden takia pyysi päästä sanotusta toimesta vapaaksi — uudelleen ehdokkaiksi liittohallitukseen. Vaali toimitettiin siten, että kolme viimeksi mainittua valittiin *avonaisella* äänestyksellä — omituisia kylläkin — ja hra Jakobssonin sijalle valittiin *suljetuilla* lipuilla hra Drockila.

Viime keväästä asti on kuitenkin kuulunut ääniä, jotka useassa eri kysymyksessä eivät saata hyväksyä liittohallituksen mielipiteitä. Näistä tahtoisin mainita nuo keväällä äänestettävänä olleet kysymykset eri lisätaksoituksista, joissa liittohallitus nähtävästi tahallaan tahtoi asettaa nykyhetkenä vähemmän tarpeellisen taksoituksen lakkautettujen sanomalehtien työntekijöitä varten etusijaan. Samoin on suuri joukko kirjaltajia, jotka eivät voi hyväksyä liittohallituksen kaikkia „motiiveja“ tariffin muokkauksessa. Kesällä pidetyssä liittokokouksessa oli myös tilaisuudessa kuulemaan muutamien liittohallituksen jäsenten lausuvan ilmi ajatuksia, joista saattaa melkein tulla siihen käsitykseen, että näitä arvoisia jäseniä kiusaa jotkut muutkin „motiivit“ ei vain ne, jotka koskevat työntekijäin yhteistä parasta.

Vaikka tunnustettava onkin, että kysymyksessä olevat liittohallituksen jäsenet ovat, mielipiteittensä mukaan toimien, täyttäneet raskaan velvollisuutensa kiitettävän tunnollisesti, on meidän velvollisuutemme sentään laskea osa jäsenistä lepäämään vaivaloisen ja uutteran työn jälkeen. Joku prosentti tuoreempaa mielipidettä liittohallitukseen ei liene liikaa. Ehdotan siis liittohallitukseen valittavaksi seuraavat henkilöt: R. Drockila, J. Holmberg, K. Skogster, F. Saastamoinen.

Näistä on hra Drockila tunnettu harrastuksistaan yleisen työväenliikkeen palveluksessa. Hän oli m. m. yhtenä Helsingin osaston edustajana viimekesäisessä liittokokouksessa ja sai siellä osakseen ansaittua huomiota. — Hra Holmberg on monivuotinen yhdistyksen jäsen ja ottaa innolla osaa sen toimintaan. Sanoen peittelemättä suuna puhtaaksi kenelle tahansa. — Hra Skogsterin tunnenme mieheksi, joka tarkoin harkitsee asiat puolelta ja toiselta sekä tuo mielipiteensä esiin maltilla ja vakaantunutta kantaa osatavalla tavalla. Hän olisi sitäpaitsi painajana ollen tarpeellinen liittohallituksessa. — Hra Saastamoinen liittohallituksen jäsenenä ja rahastonhoitajana ansaitsee tulla uudelleen valituksi.

*) I det här fallet torde det dock bli ett landskapsmöte, då det omfattar hela Karelen. Pamaus.

Herroille Hiskiaalle ja V. Bille.

Olette katsoneet hyväksi julkisuudessa alkaa moittia menettelyäni liiton kokouksessa. Arvelen ettei kiista siitä asiallemme ainakaan ole eduksi, jätän Teille „tällä kertaa“ vastaamatta.

J. A. Snell.

Vastaus X:lle.

Gutenbergin 34 (10) numerossa otatte maalataksenne Kansankirjapainon oloja oikein mustalla tavalla: Koska tuossa kuvauksessanne *valehtelette* niin häpeämättömästi ja lisäksi sätite „epäkohdista“ aivan viantonta henkilöä, faktori F. Pengertä, niin katson velvollisuudekseni hieman asioita selittää.

1) Väitätte lehteä levitävän yli 5000. Voin ilmoittaa lehden tai paremmin sanoen tilapäisten lehtien — Haminan Sanomat on nimittäin lakkautettu — painoksen olevan nykyään 2,600 eli siis puolet mitä te sanotte. Tuon 5000 kai saitte siitä että lehdet valmiiksi tullakseen täytyy painaa kahdesti, kun kone on niin pieni että voidaan painaa vain 2 sivua kerrallaan, ja te luulitte sisä- ja ulkosivuja eri lehdeksi.

2) Painossa on kesäkuun 1 p:stä alkain ollut kaksi ja nyt 5 päivää kolme, — tuo kolmas koetella, ja lisäksi kesäkuun 1 p:stä alkain 2 *juoksu-poikaa*, jotka ollen alle 15 vuoden työskentelevät vain puolen päivää ollen vuorotellen painossa. Latojaitureita on kaksi, painajana on kaksi kuukautta nyt ollut taituri, sitä edellisellä viitenä kuukautena oppilas, joka sitten tuli taituriksi.

3) Puheenne oppilasten erottamisesta on valhe. Eräs oppilas erosi keväällä siksi että kätensä tuli kipeäksi ja toinen erotettiin *huolimattomuutensa* takia eikä siksi ettei kontrahtiin suostunut. Ettei meillä oppilaita siksi eroteta etteivät kontrahtiin suostu, selviää siitä, että toisella noista kauvemman aikaa olleista oppilaita ei ole kontrahtia ja hän on painossa ollut *jo neljättä vuotta* ja jos tahtoo edelleenkin pysyä ja siivosti käyttäytyä, saa kontrahtia olla painossamme työskentelemässä oppiaikansa loppuunkin saakka. Siis olette todellisen oppilasmäärän kertoneet kahdella, kuten lehden todellisen painoksenkin.

4) Turhaan sätite faktori Pengertä palkanmaksuista, sillä niiden kanssa ei hänellä ole mitään muuta tekemistä kuin kirjoittaa palkkauslistan. Minä palkat maksan. Palkkaa suoritetaan tosin kuun viimeisenä päivänä, mutta saa 15 p:näkin jo rahoja jos tahtoo väliaikaisen kuitin antamalla, jotka rahat sitten tilistä kuun lopussa vähennetään. Ja tällaiseen maksutapaan ovat *varsinaiset* työmiehemme — tuollaisia matkustavia „ammattitarkastajia“, joita tekin kai olette en tiedä olleet tyytyväiset. Kunnolliset *työmiehet* kyllä tuollakin maksutavalla tulevat toimeen täällä Haminassa, mutta — sen myönnän — ei *juopottelevat* kulkurilatojat, kun heillä ei vieraita ollen paikkakunnalla ole tilaisuus lainata rahoja juomahalunsa tyydyttämiseksi eikä painostakaan saa rahoja kuin kahdesti kuussa.

Mitä tulee tähän „loistavaan affääriin“, niin loistavahan se on tosiaan. Ham. St antoi näet viime vuonna, vaikka lähteekin ilmoituksista „suuret summat“ voittoa 535 m:kaa ja edellisellä vuonna melkein pennilleen saman määrän — *tappiota*. Ja paino antoi voittoa — 8 m. 47 p. Kannattaahan sitä työmiehen palkkoja korotella, kun isännät pistävät tuollaiset voitot taskuunsa, vai mitä X? Mitä painon sulkemiseen tulee, niin sen katson edullisemmäksi kuin suostua siihen palkkatariffiin, jonka liittohallitus on laatinut. Sen hyväksymällä hankkisin yhtilöelle noin 3000 markkaa vuodessa velkaa.

Ja lopuksi. Kun nimenomaan haukutte henkilöä, niin pankaa nimenne rehelligesti näkyviin. Pelkuraukka turvautuu toista sättiessään X:in ja muihin samallaisiin nimimerkkeihin.

Haminassa, 5 p. lokak. 1899.

Erl. Wirkki.

Kansankirjapainon isännöitsijä.

Uutisia. Notiser.

— *Hvad tidningarna säga om tariffen.* I „Åbo Underrättelser“ n:o 273 ingår ett bref från Helsingfors, där det behandlas om det af sista förbundsmöte godkända, hela landet omfattande lönetariff.

Då vi jämföra dessa uttalanden med de hätska uttalf, några af landets tidningar — bl. a. Tygografbladet — riktat mot våra sträfvanden, kunna vi ej uraktlåta att uttala vårt sympati för saken.

Försiktigheten påjunder dock, att tidningen — eller kanske rättare sagt, författaren till skrifuelsen, som synes stå i nära förbundskap med arbetsgifvare — ej inlåter sig i närmare detaljgranskning af tariffen i sin helhet.

Bl. a. skriver tidningen:

„Af stor betydelse, åtminstone för boktryckerierna i Helsingfors, är det, att denna lönetariff antagits att gälla för hela landet. Ty därigenom ställes konkurrensen med boktryckerierna i en del mindre landsortsstäder på en sundare fot. Det är nämligen en känd sak, att boktryckerierna i Helsingfors ej kunna konkurrera med officiner i en del andra städer, t. ex. i Kuopio, där en stor mängd tryckeriarbeten härifrån utföras, ehuru det ingalunda råder öfverflöd på arbete å hufvudstadens tryckerier. Orsaken är den, att sättningen och tryckningen med den här rådande och af tryckeriegarene vid den senaste tygografsträjken godkända tariffen ställer sig vida dyrare än t. ex. i Borgå och Kuopio, där man dessutom arbetar till betydlig del med elever. Då skilnaden i aflöningen för arbete, som utföres i Helsingfors och Kuopio, enligt den nya tariffen endast blefve 10 proc. och då tariffen dessutom fastställer antalet elever, som få finnas å tryckerierna, så utjämna dessa omständigheter betydligt konkurrensförhållandena.

I dagarna torde denna tariff öfversändas till alla tryckeriegare i landet, som 2 månader därefter böra afgå svar åt förbundsstyrelsen. Afgifves ej sådant så anser förbundet tariffen utan vidare antagen. Om tryckeriegarna emellertid ej skulle följa tariffen, så betraktas det som tariffbrott med ty åtföljande straff, bestående sannolikt däri, att förbundsstyrelsen proklamerar sträjk å det beträffande tryckeriet.

Hvad tryckeriegarena å sin sida skola svara å tariffen är omöjligt att på förhand säga. Att antaga densamma oförändrad, torde dock näppeligen komma i fråga. I detta som i andra fall är det väl önskligt att man underhandlar för att komma till det för hvardera parten bästa möjliga resultatet. Att principalerne få ha sitt ord med i laget, då det gäller aflöningsfrågan, och att jämväl deras åsikter vinna afseende, är väl ej mer än rätt och billigt. Men å andra sidan torde principalerne ej heller kunna afvisa hela förslaget med de förbättrade löneförmåner, som åskas. Åtminstone i Helsingfors, där lefnadskostnaderna i alla afseenden befinna sig i starkt stigande och redan nu äro exceptionelt höga.

Skulle det emellertid inträffa, att man ej uppnår enighet i tariffifrågan, så är eventualiteten af en tygografsträjk ej utesluten, hvilket emellertid vore i hög grad att beklaga. Ty sträjk är ett tveeggadt svärd, som sårar båda parterna“.

Tidningen synes dock tro sig ha gått alltför långt i medgifvanden, då denna, för att injaga skrämnel hos tygografer, vet att man redan på ett och annat tryckeri för att skydda sig mot sträjk, umgås med tanken att skaffa sättmaskiner.

— *Soaré* anställes af Typ. fören. Handarbetsafdelning i Brunshuset söndagen den 19 november kl. 7 e. m. Programmet upptager bland annat teaterstycke (Rika morbror), sang, musik m. m. Handarbetsafdelningen hoppas att föreningsmedlemmarne så talrikt som möjligt infinna sig

— *Maskinsättaren.* Ett utländskt principalblad uttalar sig, enligt „Typ. Medd.“ på följande sätt om maskinsättning och maskinsättare i Nordamerika:

Maskinerna ha kostat boktryckaren 3,000 dollars pr stycke, och är maskinsättaren långsam, så kommer detta på arbetsgifvarens konto. Men denne vill naturligtvis förtjena så mycket som möjligt, och för att maskinen skall vara rentabel, måste därför maskinsättaren vara duglig. På grund häraf ega yngre krafter företräde, emedan de hafva bättre syn, äro behändigare och i besittning af mera uthållighet än dem som uppnått 40-års ålder och tillbragt sin ungdom som bandsättare.

En maskinsättares arbetslif måste räknas efter kort måttstock, och hans värksamhet kan också berättiga honom till hög lön för sitt arbete.

Har han varit en billig arbetare, så skall han, när hans tid kommer att lämna platsen för yngre krafter, försent erfara sin trista lott att icke i tid ha tillräckligt eftertänksamt sörgt för sin framtid.

— *Ittaman* toimeenpanee Helsingin Kirjaltajayhdistyksen Käsiyöosasto Kaivohuoneella sunnuntaina marrask. 19 p:nä. Ohjelma tulee olemaan erittäin hauska ja vaihteleva, josta etusijassa voimme mainita nauruhermoja vireiläpöytävän 2-näytöksisen huvinäytelmän „Rikas Eno“; laulua esittää tšekäläisen kirjaltajayhdistyksen mieskööri. Paljon muuta hyvää kuuluu sitäpaitse olevan odotettavissa, josta kyllä aikanaan tieto annetaan. Soittoa ja tanssia ei suinkaan tule puuttumaan tästä hienomman sukupuolen toimeenpanemasta iltamasta.

— „*Nordisk Boktryckarekonst*“ tulee olemaan nimenä eräällä ammattilehdellä, jota tulevan vuoden alusta julaistaan Ruotsissa. Jotta tämä lehti tulisi mahdollisimman suurimmassa määrässä tarkoitustaan vastaavaksi, ovat sen ulosantajat, veljekset Lagerström, hankkineet sille avustajiksi etevimpiä ammattimiehiä Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Suomessa, jotapaitsi muutamat taiteilijat ovat luvanneet arvokasta apuaan.

Tämän aikakauslehden tarkoituksena on poistaa sitä puutteellisuutta, joka tähän asti pohjoismaissa on vallinnut graafillisen ammattikirjallisuuden alalla.

Lehden koko tulee olemaan 40 à 48 sivua 4:o ja toimitetaan sitä suurimmalla huolella englantilaisten ja amerikkalaisten ammattilehtien tapaan.

Lehti ilmestyy kerran kuussa ja maksaa se 7 kruunua 20 äyriä vuosittain.

Kehoitamme tilaamaan tätä ammattilehteä, jonka tarkoituksena on muodostaa yhdysside kaikkien pohjoismaisten ammattinharjoittajien välillä.

Näytenumero ilmestyy tämän kuun keskivaiheilla.

— *Osakeyhtiö Kauppakirjapaino* (Aktiebolaget Handelstryckeriet) on otettu nimeksi ent. Viktor Pettersson ja K:n kirjapainolle. Kirjapaino sijaitsee nykyään uudessa komeassa huoneustossa Tallbergin liikepalatsissa Aleksanterinkadun varrella 21 ja on sitä melkoisesti laajennettu, m. m. tulee tämän oheen perustettavaksi kemigraafinen laitos.

— *Uuden Suomettaren latomo* on nyt, uudessa asussaan, maamme mukkein ja tilavin sanomalehtilatomo, se täytyy epäilemättä tunnustaa. Äsken valmistuneen, rotasioonikonetta varten rakennetun uuden lisärakennuksen yläkerran tilava sali on asetettu taittajia ja ilmoituslatoja varten, joten entinen latomo, missä kaikki olivat yhdessä, on nyt kokonaan tekstilatojen hallussa. — Vanhat käryävät ja pahalta haisevat petrooli-lamput ovat myös saaneet väistyä nurkkaan ja sijaan on asetettu kirkas sähkövalaistus.

— *Savonin Kirjaltajayhdistys* vietti 8 p. lokak. S. T. Y:n juhlasalissa varsin onnistuneen iltaman. Ohjelma alkoi pianon soitolla, jota esitti rouva Luostarinen jonka jälkeen konemestari J. Partanen piti onnistuneen puheen, jossa ensin kertoi kirjapainon historiaa ja lopuksi valaisi kirjaltajain merkitystä painotyössä sekä heidän yhteispyrinnöistään varsinkin viimeaikoina. Kun taas oli kuunneltu pianonsoittoa, esitettiin hauska näytelmä „Naimahomat“, joka onnistuikin erinomaisen hyvin. Vielä oli ohjelmassa lausuntoa, jonka suoritti neiti Adna Salama, sekä äänistä laulua herra Partasen johdolla ja onnistunut kuvaelma „Luostarin kellot“. Lopuksi oli vilkasta tanssia.

Osotteita.

Liittohallitus.

Puheenjohtaja, hra J. A. Kosk, Sentraalkirjapaino.

Rahastonhoitaja, hra Fr. Saastamoinen, Sime-liuksen kirjapaino.

Kaikki kirjeet osotetaan puheenjohtajalle ja rahalahetykset rahastonhoitajalle.

Tarkastusvaliokunta.

1:nen jäsen, hra A. Karjalainen, Simeliuksen kirjap., Helsinki.

2:nen jäsen, Herra M. Molodkin, Uuden Auran kirjapaino, Turku.

3:mas jäsen, herra Alb. Nordberg, Aamulehden kirjap., Tampere.

Gutenbergin toimitus.

Herra O. A. Nymn, Ruoholahdenkatu 10.

NORDISK BOKTRYCKAREKONST

— SKANDINAVISK TIDSKRIFT FÖR GRAFISKA YRKENA —

I medio af November Marraskuun keskivai-
utkomm. profnummer. heilla ilm. näytevihko.

HAANDBOG I DET MODERNE

REKLAMEVEESEN
erhåles — under halfva priset (6 häft. à 5 mark) —
af A. Karjalainen, Helsingfors, Nylandsgatan 9.

Schweizer Graphische
Mitteilungen

Talrika exempel Paljon
. i accidens. accidenssi-esimerkkejä.

Beställningar på löpande och
äldre kompletta årgångar
emottagas af Emil Lehfeldt,
Helsingfors, Vladimirsg. 27. Tilauksia kuluvalle ja van-
hoille vuosikerroille vastaan-
ottaa Emil Lehfeldt, Hel-
sinki, Vladimirinkatu 27.

Helsingissä 1899.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.